

Бюлетень КІУСу 2020

Під час презентації та дарування публікацій Програми вивчення модерної української історії і суспільства ім. Петра Яцика Канадського інституту українських студій (у Прикарпатському національному університеті ім. Василя Стефаника, Івано-Франківськ, 5 листопада 2019 р.).

Зліва направо: Оксана Дмитерко, Програма ім. Яцика у Львові; Олег Павлишин, Львівський національний ун-т ім. Франка; Галина Горбань, Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека (ОУНБ) ім. І. Франка; Ярослав Грицак, Програма ім. Яцика у Львові; Любов Федик, Івано-Франківська ОУНБ ім. І. Франка; і Володимир Великий, Прикарпатський нац. ун-т ім. Василя Стефаника. (Світлина: Програма ім. Яцика у Львові.)

Важлива ділянка праці КІУСу — це проведення наукових семінарів та популярних лекцій. Перелік цих заходів ви знайдете на сторінках 16-18 англomовного тексту.
(Дизайн афіш: Галина Клід/КІУС.)

Introducing the Vernacular in the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church in 1917-21: A Sociolinguistic View

У цьому випуску

- 1 Проект «Цифрові архіви КІУСу» та його діяльність
- 2 Поповнення архіву проф. Лисяка-Рудницького
- 3 Науково-освітній центр вивчення Голодомору
- 4 Слово директора
- 6 У полі зору — програми та проекти КІУСу
- 14 In Memoriam: Дорис Куль (1921–2020) Марк фон Гаген (1954–2019)
- 16 Щорічні лекції КІУСу
- 17 Нові вічні фонди КІУСу

Проект «Цифрові архіви КІУСу»: виклики та досягнення

Проект «Цифрові Архіви КІУСу», офіційно започаткований у 2016 р., має давню історію благодійності та взаємодії. Тридцять один рік тому, у травні 1985 року пані Стефанія Букачевська-Пастушенко з Торонта пожертувала 100 000 \$ Канадській Фундації українських студій, створивши благодійний фонд для виділення стипендій в архівній галузі, яким мав керувати КІУС. Основним призначенням стипендій було забезпечити збирання архівних матеріалів і, головне, надання допомоги діючим архівним закладам у впорядкуванні їхніх українських та українсько-канадських архівних фондів.

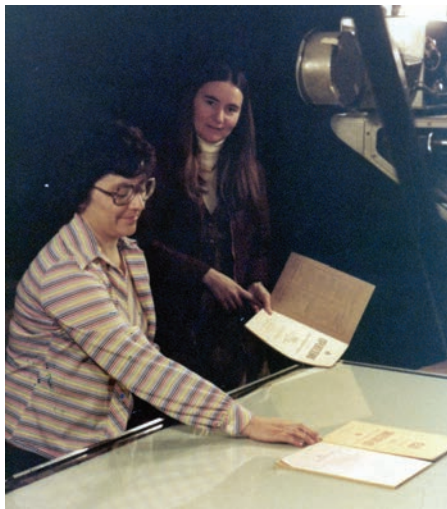
Починаючи з 1987 року, принаймні одна стипендія ім. Букачевської-Пастушенко присуджувалась щорічно аспірантам або дослідникам, які працювали з архівними збірками. Благодійний фонд був переданий у підпорядкування КІУСу, і, завдяки тогочасній програмі подвоєння пожертв Альбертського уряду, загальна сума капіталу взимку 1987 року склала 300 000 \$. Відсотки від цих коштів регулярно використовувались для підтримки робіт з ідентифікації архівних збірок, передачі їх у відповідні установи, каталогізації існуючих архівів та публікації каталогів. З часом фонд став відповідальним за значну власну збірку, частиною якої, зокрема, є низка оцифрованих нині дослідчих довідників,

Читати далі... ➔

доступних в електронному сховищі проєкту «Цифрові архіви КІУСу». Цей проєкт утілюється при співпраці з бібліотекою та Центром ресурсів Ф-ту гуманітаристики Альбертського ун-ту.

Через чотири роки від початку своєї роботи база даних проєкту «Цифрові архіви КІУСу», наявна у вільному доступі, містила 2 438 архівних одиниць, 129 збірок та 3 651 тегів. Серед оцифрованих збірок — вибрані Меморіальні лекції ім. Данила Гусара-Струка, фотографії донорів КІУСу, добірка інтерв'ю, матеріали конференцій та інших наукових засідань, включно з матеріалами таких конференцій, як «Українська столітня конференція» (конференція з нагоди століття української еміграції), «Голод в Україні 1932-1933: новий погляд» та круглий стіл «Торгівля жінками в Україні: відповіді уряду та неурядових організацій» тощо. Нещодавно оцифровані видання містять кілька ранніх праць, таких як «Ukraine and Russia in Their Historical Encounter» (Україна та Росія в їхній історичній зустрічі, 1992), уривки з «Щоденників» Володимира Винниченка («Щоденники»; 5 т., 2009–20), «Soviet Regional Economics: Selected Works of Vsevolod Holubnychy» (Радянська регіональна економіка. Вибрані праці Всеволода Голубничого, 1982) та «The Sovietization of Ukraine, 1917–1923» (Радянська Україна, 1917–1923, 1980).

Хоч проєкт «Цифрові архіви КІУСу» отримав щедрю громадську підтримку, потрібно зазначити, що забезпечення значних фінансових коштів і витрат часу на розвиток та утримання архівів і досі залишається викликом. Для покриття нагальних фінансових потреб проєкту «Цифрові архіви КІУСу» була використана фінансова допомога у

Ранні етапи обробки та зберігання архівних документів у КІУСі.

Франсес Свиріна (стоїть праворуч), наглядає за програмою мікрофільмування, яку КІУС розпочав у січні 1979 р. (Світлина: Архіви КІУСу.)

вигляді двох пожертв розміром 5 000 \$ від Альбертського товариства сприяння розвитку українських студій та від Програми тимчасової літньої зайнятості для студентів Альбертського уряду.

До того ж, на початку 2020 р. ініціатива проєкту «Картографування українських студій як дисципліни в Канаді та за її межами» отримала грант «Цифрові дослідження архівів» у програмі Створення наукових архівів для майбутнього (СНАДМ) від Інституту передових досліджень ім. Кулів Альбертського ун-ту. Грант СНАДМ призначений для оцифрування та обробки матеріалів 100 годин семінарів КІУСу (1980–90).

На жаль, в результаті жорсткої економії провінційного бюджету та значних скорочень операційних фондів Альбертського ун-ту, а також через повне припинення фінансування програми оцифрування Бібліотеки

Альбертського ун-ту у наступному році, проєкт «Цифрові архіви КІУСу» змушений був призупинити ще одну важливу ініціативу, а саме — сканування збірки з 944 документів з історії та політики України, опублікованих між 1890 та 1980 роками, яку зібрав колишній редактор КІУСу Мирослав Юркевич. Ця збірка подає широкий огляд історії та політики України ХХ ст., причому багато публікацій вийшли обмеженими накладом і тому стали бібліографічними раритетами. Крім того, через їхню передкомуністичну чи антикомуністичну (за деякими винятками) політичну спрямованість, ці публікації були об'єктом систематичного знищення радянською владою в Україні. Оцифрування цих матеріалів залишатиметься, безумовно, у майбутніх планах проєкту (залежно від наявності коштів).

 cius-archives.ca

КІУС сприяє придбанню нових архівних матеріалів проф. Лисяка-Рудницького

У січні 2020 року Пітер Л. Рудницький, професор англійської літератури Флоридського університету, зробив вагомий дарунок Архівам Альбертського університету, який містить важливі матеріали з його приватного архіву. Серед них — листування, особисті документи та фотографії його бабусі, відомої української політичної діячки Мілени Рудницької (1892–1976), та його батька, видатного українського історика Івана Лисяка-Рудницького (1919–1984), який також був одним із засновників КІУСу.

В березні — травні 2020 р. співробітник КІУСу д-р Ернест Гйдел опрацював матеріали для подальшої передачі до

фонду І. Лисяка-Рудницького в університетському архіві. Це четверте доповнення до фонду, який був створений у

1984 р. з документів, переданих на зберігання його вдовою О. Черненко-Рудницькою. Три інших були зроблені в 1987 р. КІУСом, в 1991 р. Олександром Черненко, а в 2019 році — Пітером Л. Рудницьким.

КІУС підтримав створення документального фільму Юрія Шаповала та Ірини Шатохіної про Івана Лисяка-Рудницького в межах телевізійного документального серіалу «Розсіяні». Фільм під назвою «Ivan Lysiak-Rudnytsky. The Story of an Intellectual» можна переглянути за цим посиланням:

 <https://tinyurl.com/y4p3tyh9>

Науково-освітній центр вивчення Голодомору

Науково-освітній центр вивчення Голодомору (НОЦВГ) організував в Альбертському ун-ті (1–2 листопада 2019) конференцію «Документування голоду 1932–33 років в Україні». Архівні збірки про Голодомор за межами колишнього Радянського Союзу. Учасники конференції ознайомились та мали нагоду обговорити нещодавно відкриті дослідницькі матеріали з Франції, США та Японії, збірки української діаспори в Європі та Північній Америці і матеріали німецьких та єврейських іммігрантів з України, а також емігрантські російські джерела.

Директорка з освіти НОЦВГ Валентина Курилів презентувала навчальний ресурс «Голодомор в Україні. Геноцид 1932–1933» в Монреалі, Оттаві, Вінніпезі, Едмонтоні та Саскатуні. Дотепер тисяча примірників книжки роздана або продана освітянам у всій Північній Америці.

Впродовж звітного періоду НОЦВГ призначила чотирнадцять наукових ґрантів на загальну суму 39 000 \$ з фокусом на спільних проектах науковців в Україні та з-поза її меж.

Відділ освіти НОЦВГ приєднався до Партнерства з розробки освітніх програм Торонтської районної шкільної ради, розширивши можливості доступу освітян та учнів до важливих ресурсів. НОЦВГ підтримав участь двох докторантів в університетській програмі «Геноцид та права людини» (Торонтський ун-т): Тетяни Бородіної (Національний ун-т «Києво-Могилянська Академія»), яка досліджує єврейсько-українські відносини у 30-40-х роках на Полтавщині, та Елізи Вестин (Університет Аделаїди), яка вивчає дискурс Голодомору на Заході. НОЦВГ став партнером п'ятирічного проекту «Спадок голоду», який фінансується Нідерландською науковою радою і досліджує, яким чином

європейський спадок голоду вивчається і відзначається в школах, історичних місцях та в музеях.

Валентина Курилів була головною доповідачкою на Саскачеванській конференції соціальних досліджень

(Дизайн афіші: Галина Клід/КІУС.)

«Геноцид тоді і нині», що відбулась у Мус Джо (17-19 жовтня 2019 р.). Вона зосередилась на створенні освітніх програм для виховання відповідальних громадян, які можуть розпізнавати та зупиняти порушення прав людини.

Під час спонсорованих НОЦВГ сесій, що відбулись упродовж Данилівського науково-дослідчого семінару про сучасну Україну (9 листопада 2019 р.) в Оттавському ун-ті, відома журналістка Енн Епплбаум поділилась думками про написання книжки «Червоний голод», а Артем Харченко (Центр міжнародних відносин, Харків) презентував доповідь про дитячі будинки під час Голодомору.

НОЦВГ був створений у 2014 р. завдяки підтримці Фондації Темертеїв з метою сприяння досліджень та навчання теми Голодомору. Більше інформації про роботу Центру можна знайти на його вебсайті:

holodomor.ca

Канадський інститут українських студій

4-30 Pembina Hall, University of Alberta
Edmonton AB T6G 2H8
Canada

Телефон: (780) 492-2972

Е-пошта: cius@ualberta.ca

Вебсайти:

cius.ca ulec.ca
ciuspress.com encyclopediaofukraine.com
ewjus.com cius-archives.ca
holodomor.ca ukrainian-studies.ca

«Бюлетень КІУСу»

Передрук дозволено за поданням джерела
ISSN 1485-7979

Угода про розповсюдження періодичних друкованих видань No. 40065596

Редактор випуску: д-р Сергій Ціпко
Англомовна редакція: Ксеня Мариняк
Український переклад: Людмила Левченко
Україномовна редакція: Галина Клід
Художньо-технічне оформлення: Галина Клід

У справах, що стосуються проекту «Encyclopedia of Ukraine в Інтернеті», Видавництва КІУСу, Науково-освітнього центру вивчення Голодомору або Центру досліджень історії України ім. Петра Яцика, просимо звертатися за адресою:

CIUS-Toronto Office
81 St Mary Street
Toronto ON M5S 1J4
Canada

Телефон: (416) 978-6934

Факс: (416) 978-2672

Е-пошта: cius@utoronto.ca

Електронна версія «Бюлетеня КІУСу» 2020 року послуговується, так званим, «Кольором року 2020» Інституту дослідження кольору «Пантон» під назвою «Клясичний синій» (19-4052).

До уваги шанувальників української мови. Це видання підготовлено на засадах Правопису 1928 р.

Слово директора

Рік, заповнений подіями і насичений несподіванками

Ми живемо в надзвичайні часи, і для Канадського інституту українських студій звітний період 2019–20, безумовно, не був винятком. Оскільки з перебігом діяльності підрозділів інституту можна ознайомитися на сторінках цього бюлетеня, я зосереджусь на деяких найбільш визначних моментах з мого останнього року праці на посаді директора КІУСу.

Минулий рік (з 1 липня по 30 червня) розпочався цілком звично, з надання грантів та стипендій десяткам студентів та науковців, які подали свої запити на отримання коштів із наших спеціальних фондів. Хоч оцінювання великої кількості подань вимагає багато зусиль, але водночас це є вартісним завданням, оскільки кошти спрямовуються на дослідження у багатьох різноманітних напрямках українознавства. Також це дає змогу спостерігати зростання і розвиток цієї ділянки та відчувати втіху від можливості підтримати гідних кандидатів. Зробити вибір часто буває дуже важко, але це свідчить про велике число кваліфікованих та обдарованих фахівців, які нині працюють над темами, пов'язаними з Україною. Така усеченість фінансової підтримки інституту була і є можливою лише завдяки багаторічному доброчинству меценатів і добродійників КІУСу, за що ми їм глибоко вдячні.

Наша традиційна серія семінарів за участі запрошених науковців і студентів, яка розпочалась восени та взимку і тривала до весни 2020 р., регулярно збирала велику аудиторію, навіть вечорами у п'ятницю. На жаль, вдруге за останні два роки та всю більш ніж п'ятдесятирічну історію ми мали відкласти Щорічну Шевченківську лекцію, яку традиційно проводимо в березні спільно з Товариством українських канадських професіоналів і підприємців Едмонтону. Через пандемію коронавірусу Шевченківська лекція 2020 р. сенаторки Рейнелл Андрейчук була перенесена на жовтень, в режимі онлайн.

Так само склалося і з Щорічною конференцією Канадської Асоціації славистів. Зазвичай вона проходила наприкінці травня або на початку червня в рамках Конгресу соціальних та гуманітарних наук, але була перенесена на серпень 2020 р. для узгодженого проведення одночасно з Десятою трирічною конференцією Міжнародної Ради з вивчення Центральної та Східної Європи в Монреалі. Згодом це зібрання було перенесено на серпень 2021 р. внаслідок

обмеження подорожей у зв'язку з коронавірусом, яке, як очікується, буде скасовано до того часу.

Літо, зазвичай, — це спокійний період університеського містечка та ідеальний час для відвідування конференцій, написання статей та архівних досліджень. Але в серпні 2019 р. інститут отримав запит у стислий термін провести шістнадцять годин лекцій з історії України, мови та культури

Ярослав Балан

(Світлина: Ростислав Сорока для КІУСу.)

для двохсот членів полку легкої піхоти ім. принцеси Патриції Збройних сил Канади. Ознайомлювальний курс співробітників КІУСу мав на меті підготувати військових до шестимісячного розгортання в Україні в рамках канадської тренувальної місії UNIFIER, що сприяє підготовці українських військових. Відгуки про цей курс були дуже схвальні.

Вересень став особливо незабутнім, оскільки я провів дванадцять днів в Україні разом із деканкою Факультету гуманітаристики Альбертського ун-ту, д-кою Леслі Кормак, та взяв участь у Другій міжнародній конференції з канадознавства «Канада — Україна: минуле, сучасне, майбутнє» в Чернівецькому ун-ті 12–13 вересня 2019 р. У цій події також взяв участь тодішній посол Канади в Україні Роман Ващук. У рамках програми перебування ми відвідали багато українських академічних установ у Львові, Чернівцях та Києві, де разом з

д-кою Кормак зустрілися з науковцями та офіційними представниками провідних ун-тів, а також із співробітниками історичного та археографічного відділів Національної Академії наук України.

Велике враження справили на нас не лише відданість справі та досягнення науковців в Україні, які часто працюють за надзвичайно складних обставин, але й щира вдячність за фінансову, практичну та моральну підтримку, яку вони отримали від КІУСу за десятиліття незалежності України. Внесок КІУСу в їхню дослідчу та видавничу діяльність, хоч і часто досить скромний, має велике значення для втілення цих проектів у життя, і тому, знову ж таки, наголошую, що ця підтримка не була б можливою без ресурсів, які КІУС забезпечує завдяки щедрості наших жертводавців. Ці зусилля КІУСу особливо важливі з огляду на те, що Україна та події в Україні продовжують залишатись темою значної зацікавленості, а іноді й полеміки як у засобах масової інформації, так і серед міжнародної академічної спільноти.

Добрим прикладом того, як працює КІУС над вирішенням постійної проблеми «альтернативних фактів» та упередженості щодо України, була успішна міжнародна конференція, яку провела 12 жовтня 2019 р. Програма вивчення сучасної України КІУСу. У конференції «Російська

інформаційна війна. Справа України у глобальному порівняльному контексті» взяли участь представники збройних сил та спецслужб Канади, а також представники громади. Через три тижні, 1-2 листопада, інститут організував ще один актуальну та успішну наукову конференцію на тему «Архівні збірки про Голодомор за межами колишнього Радянського Союзу». Ця подія була насамперед орієнтована на науковців, які активно працюють у цій ділянці, що постійно трансформується завдяки відкриттям, зробленим на підставі джерел, що не брались до уваги, або забутих упродовж десятиліть. Ця подія стала черговим свідченням новаторських досліджень про Великий Голод 1932–1933 рр., що здійснює Науково-освітній центр вивчення Голодомору КІУСу, розширюючи та поглиблюючи знання про масовий голод, який був свідомим геноцидним актом сталінської політики.

Згодом, зовсім несподівано, КІУС попросили влаштувати відвідини та відкриту лекцію в Альбертському ун-ті пана Петра Порошенка, колишнього президента України та нинішнього лідера фракції Політичної партії «Європейська солідарність» у Верховній Раді України. Перебування пана Порошенка як високопосадовця міжнародного значення в університетському містечку та в самому місті Едмонтон було сприйнято з великою зацікавленістю та збудженістю, а його виступ зібрав велику і вдячну аудиторію.

Саме тоді менш приємною несподіванкою стала новина, що викладач педагогічного факультету ун-ту і член Комуністичної (марксистсько-ленінської) партії Канади активно використовував соціальні мережі для просування заперечення та дезінформації про Голодомор. За узгодженням з офісом президента ун-ту та деканами факультетів освіти й гуманітаристики, КІУС розповсюдив офіційну заяву з осудом таких дій, організував показ ресурсних матеріалів з бібліотек ун-ту та продовжує здійснювати науковий відгук на безпідставну та ідеологічно мотивовану провокацію. Цей прикрий випадок підкреслює важливість дослідчої та видавничої роботи праці КІУС про штучно створений голод.

🌐 <https://www.istpravda.com.ua/short/2019/11/29/156629/>

Унаслідок несподіваного поєднання подій, що відбулися за короткий проміжок часу, наприкінці листопада 2019 р. КІУС виступив спонсором наукового симпозиуму «Іван Лисяк-Рудницький: публіцист, історик, політичний мислитель», присвяченого сторіччю з дня народження колишнього професора Альбертського ун-ту. Під час круглого столу за участі науковців, присвяченому визначній кар'єрі д-ра Лисяка-Рудницького, відбулася презентація видання його щоденників.

Зрозуміло, що спалах пандемії коронавірусу вплинув на діяльність КІУСу в новому році, і цей вплив продовжиться в

найближчому майбутньому. Проблеми почалися з проведення Щорічної Меморіальної лекції ім. Богдана Боцюрківа, організованої Програмою дослідження релігії та культури КІУСу, та її симпозиуму «Православ'я та автокефалія в Україні» 13 березня, де була передбачена участь визнаних фахівців з України, США та Канади. З огляду на щоденні новини про серйозну загрозу коронавірусу, на ранок дня, коли мав початись симпозиум, вирішено було скасувати людні засідання з метою забезпечення від загрози зараження учасників та слухачів. Швидко відреагувавши на події, КІУС все ж таки зміг зафіксувати на відео окремі лекції та перенести авіарейси учасників, щоб вони мали змогу якнайшвидше повернутися додому і не потрапити у пастку через закриття кордонів. Записані сесії згодом стали доступні в Інтернеті, і цим було започатковано початок переходу інституту до нової форми діяльності, відповідно до зміни урядової та університетської політики.

З поширенням коронавірусу було скасовано подорожі на конференції, відкладено на невизначений час візити одержувачів ґрантів, а співробітники КІУСу почали майже постійно працювати з дому. Водночас інститут перейшов до практики проведення лекцій, панельних дискусій та симпозиумів у режимі онлайн, що продовжиться доти, доки існує загроза здоров'ю людей. З великим успіхом була проведена надзвичайно своєчасна лекція д-рки Уляни Супрун, колишньої виконувачки обов'язків Міністра охорони здоров'я України, а також виступи 8 травня 2020 р. на тему канадсько-українського співробітництва посла України в Канаді Андрія Шевченка та Лариси Галадзи, пані посла Канади в Україні. Серед інших важливих подій до завершення звітного періоду слід згадати презентацію книжки д-ра Ярослава Грицака «Іван Франко та його спільнота», до того ж низка заходів запланована і на майбутнє.

На щастя, вже тривав пошук нового директора КІУСу, коли університет перейшов у режим обмеження контактів, тому всі інтерв'ю та публічні виступи кандидатів короткого списку були завершені до кінця лютого. Всі троє кандидатів були кваліфікованими фахівцями, і після ретельної перевірки було ухвалено запропонувати посаду директорки КІУСу д-ці Наталії Ханенко-Фрізен із Саскачеванського ун-ту, випускниці Альбертського ун-ту. Хоча д-рку Ханенко-Фрізен чекають нелегкі часи, і не в останню чергу — через значне скорочення урядової фінансової підтримки для Альбертського ун-ту, я впевнений, що вона має все необхідні якості та кваліфікації для забезпечення подальшого розвитку КІУСу за постійної підтримки української громади.

Ярослав Балан

директор КІУСу (1 липня 2017 р. — 30 червня 2020 р.)

Як замовити публікації Видавництва КІУСу

Видання КІУСу можна замовити кредитною карткою через безпечну електронну систему Видавництва КІУСу на вебсайті:

▶ www.ciuspress.com

а також:

▶ е-поштою: cius@ualberta.ca

▶ телефоном: **(780) 492-2973**

▶ або звичайним листом на адресу:

CIUS Press

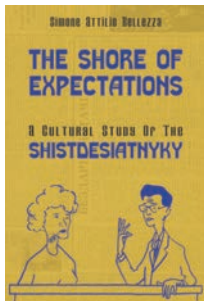
4-30 Pembina Hall, University of Alberta

Edmonton AB T6G 2H8

Canada

Нові публікації Видавництва КІУСу

Нова монографія про покоління шістдесятників

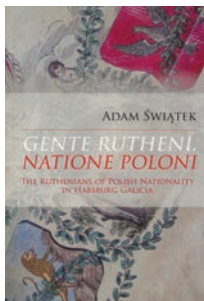

«The Shore of Expectations: A Cultural Study of the Shistdesiatnyky» (Берег очікувань. Культурне дослідження шістдесятників)

У своїй монографії Симон Аттіліо Беллецца реконструє історію шістдесятників — покоління радянської української інтелігенції, яка очолила відродження української національної культури у 1960-х роках. Його аналіз починається з пробудження художнього і літературного самовираження під час так званої «хрущовської відлиги», та змальовує напружені стосунки українських художників і письменників з радянською владою, які закінчилися масовими арештами інтелектуалів у січні 1972. Автор вивчив широке коло джерел: офіційні та самвидав (саміздат) публікації, архівні документи (зокрема із архівів КДБ), особисті інтерв'ю та багато неопублікованих матеріалів, які раніше були знехтувані історіографією цього періоду. Рух шістдесятників є важливою віхою в розвитку України як сучасної нації, проте це був також типово радянський феномен, пов'язаний із радянською культурою в широкому розумінні. Хоча шістдесятники й засуджували широко розповсюджений російський шовінізм, що існував від царських до радянських часів, вони зберігали надію побачити демократичні та національні реформи в СРСР.

Обсяг	Палітурка	ISBN	Ціна
xxiv + 352	м'яка	978-1-894865-50-0	34,95 \$

Нове дослідження польсько-українських відносин у Галичині XIX століття

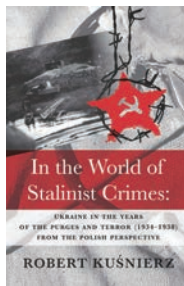

«Gente Rutheni, Nazione Poloni: The Ruthenians of Polish Nationality in Habsburg Galicia» ('Gente Rutheni, Nazione Poloni': Русини польської національності у Габсбурзькій Галичині)

Польські історики та політичні лідери часто використовували латинський термін «Gente Rutheni, nazione Poloni», щоб охарактеризувати діячів русинського/українського походження, які вважали себе частиною польської політичної чи національної спільноти. Дуалізм та гібридність ідентичності цих людей виключали їх із традиційних польських та українських національних наративів. Адам Святек, доцент катедри історії Ягеллонського ун-ту в Кракові, представив першу всеохоплюючу працю з вивчення осіб, організацій та ідеологій цієї групи людей з кінця XVIII до початку XX століть. Його монографія спирається на детальне вивчення джерел та літератури і містить детальний виклад того, яким чином ця концепція і спільнота трансформувалися та діяли у Габсбурзькій Галичині. Книжка Святека важлива для усіх, хто цікавиться польсько-українськими відносинами чи досліджує різноманітні національні ідентичності та історичні концепції в Галицькому коронному краю упродовж довгого XIX століття. Це видання — том 9 Серії монографій Центру українських історичних досліджень ім. Петра Яцика, виданий у співпраці з Księgarnia Akademicka (Краків).

Обсяг	Палітурка	ISBN	Ціна
633 + ілюстр.	м'яка	978-1-894865-55-5	39,95 \$

Нова монографія про сталінський терор 1930-х років

«In the World of Stalinist Crimes: Ukraine in the Years of the Purges and Terror (1934–1938) from the Polish Perspective» (У свімі сталінських злочинів. Україна в роки чисток і терору (1934–1938) з польського погляду)

Предметом досліджень цієї монографії є Радянська Україна часів сталінських чисток та великого терору 1934–38 рр. у баченні тогочасних польських дипломатів, які були свідками тих подій. Що відрізняє це дослідження Великого терору від інших, це широке використання досі невідомих архівних матеріалів, включно з документами міжвоєнного Міністерства закордонних справ Польщі та польської армії. Роберт Куснеж описує обставини діяльності польських консулатів у Радянській Україні під час Великого терору; проблеми, з якими стикались посадовці, та джерела інформації, які вони використовували для своїх звітів; чи намагались вони втрутитися і запобігти переслідуванню радянською владою зокрема польських громадян та представників польської меншини в Радянській Україні; чи впливали звіти, які вони передавали у Варшаву, на польську політику супроти Москви. Книжка також містить інформацію про тяжке становище сільської України після Великого голоду 1932–33 рр., та фотографії польської розвідки спустошених сіл. Ця книжка є томом 10 із Серії монографій Центру українських історичних досліджень ім. Петра Яцика.

Обсяг	Палітурка	ISBN	Ціна
xxviii + 404,	м'яка	978-1-894865-57-9	34,95 \$

Видання, що вийшли за підтримки КІУСу

Щоденники Івана Лисяка-Рудницького

Іван Лисяк-Рудницький. «Щоденники».

Нещодавно знайдені щоденники видатного історика Івана Лисяка-Рудницького охоплюють період з середини 1930-х до 1970-х років. Розшифровані, переписані та відредаговані науковцями за сприяння Програми досліджень модерної історії та суспільства України ім. Петра Яцика КІУСу у Львові, ці щоденники подають самотню особисту проникливість чутливого й витонченого інтелектуала на деякі ключові події бурхливої історії України середини XX ст. Вони також містять приятельські замальовки багатьох видатних людей, яких Рудницький знав і з якими працював. У щоденниках подана документальна інформація про його юнацтво у міжвоєнному Львові під польською окупацією та змальовано суворі реалії нацистського режиму воєнного часу у Кракові (1939–40), Берліні (1940) та Празі (1940–45), за якими далі йде опис життя та української культурної і політичної діяльності в таборах для переміщених осіб після Другої світової війни у Німеччині, еміграція до США, навчання та робота в Нью-Йорку до 1954 р. Записи 1970-х років описують подорож Лисяка-Рудницького до Москви та Києва та відображають його загальні враження від СРСР того часу. Опубліковано видавництвом «Дух і Літера» (Київ).

Обсяг	Палітурка	ISBN	Ціна
670	тверда	978-966-378-708-4	49,95 \$

Двотомне видання есеїв Івана Лисяка-Рудницького про модерну українську історію

«Історичні есеї». В 2 т.

Видатний історик та співзасновник КІУСу Іван Лисяк-Рудницький (1919–1984) був автором понад двохсот стислих, високо ґрунтованих історичних нарисів. У кожному з них, обсягом приблизно десяти сторінок (іноді більше), йому вдається точно

описати та чітко дослідити дуже складні та багатогранні історичні процеси та явища. Його особливий внесок у вивчення історії суспільно-політичної думки модерної України продовжує бути вагомим. Витончені, клясично ліберальні оцінки Лисяка-Рудницького української історії та політичної думки значно вплинули на його українських та польських колеґ-емігрантів, а також на студентів у США та Канаді, а останнім часом позначаються на вивченні історії України в незалежній Україні. Оpubліковано видавництвом «Дух і Літера» (Київ).

Том	Обсяг	Палітурка	ISBN	Ціна
1	632	тверда	978-966-378-675-9	двох томів:
2	624	тверда	978-966-378-676-6	69,95 \$

Археологічні дослідження Батурина у 2018–2019 роках

Зенон Козут, Володимир Мезенцев, Юрій Ситий. «Археологічні дослідження Батурина у 2018–2019. Герб Івана Мазепи».

Восьмий буклет, підготовлений на основі досліджень в рамках Археологічного проєкту Батурина (підтримується КІУСом з 2001 р.), описує історію міста Батурина, який був столицею Козацької гетьманської держави у 1669–1708 та у 1750–64 роках.

Особлива увага приділяється героїчній обороні міста від російської армії 1708 року під час антимосковського повстання гетьмана Івана Мазепи. Подається нова версія захоплення фортеці Батурина імператорськими військами, наводяться археологічні докази знищення гетьманської столиці Мазепи. У цьому буклеті детально досліджуються фрагменти полив'яних керамічних кахель місцевого виробництва для печі, що були розкопані в Батурині; деякі з них містять досі невідомий дизайн герба гетьмана Мазепи як князя Священної Римської імперії, титул якого він отримав у 1707 році. Ця публікація присвячена 350-річчю проголошення в 1669 році Батурина столицею Козацького гетьманства.

Обсяг	Палітурка	ISBN	Ціна
32	м'яка	978-966-2067-37-8	8,95 \$

Документи про пацифікацію Галичини 1930 року, том 1

Роман Висоцький. «Пацифікація Галичини 1930 року. Документи».

Так звана пацифікація (пол.: Rasyfikacja) — це кампанія репресій, проведених польською владою проти українського населення Галичини влітку та восени 1930 р. Формальним обґрунтуванням цих репресій була протидія акціям саботажу, які здійснювала Українська військова організація (УВО). Однак масштаби кампанії та спосіб здійснення репресій вказували на те, що вона була частиною значно більшої операції польського уряду з метою залякування та придушення українців, які протидіяли окупації Західньої України Санацийним режимом.

Оpubлікована в рамках видавничої серії «Україна. Європа — 1921–1939», за підтримки Програми дослідження модерної історії та суспільства України ім. Петра Яцика КІУСу у Львові, ця книжка є першим томом двотомового зібрання досі неопублікованих архівних документів, що проливають світло на події пацифікації і зображують її, фактично, як погром проти українців, який був ініційований, санкціонований та здійснений державною владою Польщі.

Обсяг	Палітурка	ISBN	Ціна
696	тверда	978-617-7608-13-3	54,95 \$

Книжка про Єврейську автономію у Західньо-Українській Народній Республіці

Рубен Фан (Reuben/Reuven Fahn). «Історія Єврейської національної автономії в період Західньо-Української Республіки».

Ця книжка, написана єврейським галицьким підприємцем, істориком та політичним лідером Рубеном Фаном, досліджує становище єврейської меншини у Східній Галичині за часів короткотривалого правління Західньоукраїнської Народньої Республіки (ЗУНР, 1918–19 рр.). На основі документальних свідчень та

власного досвіду й спостережень Фан описує зусилля політичних та громадських лідерів галицької єврейської меншини задля досягнення єврейської національної автономії в умовах українського державотворення у цьому регіоні. Одночасно з висвітленням здебільшого недослідженої теми, ця книжка (включно з науковим вступом Олега Павлишина) надає багато інформації про становище євреїв під час бурхливих часів польсько-української війни в Галичині 1918–19 рр. Оpubліковано за підтримки Програми дослідження модерної історії та суспільства України ім. Петра Яцика КІУСу у Львові в рамках видавничої серії «Україна. Європа — 1921–1939».

Обсяг	Палітурка	ISBN	Ціна
270	тверда	978-966-2067-48-4	39,95 \$

Книжка спогадів Марії та Олекси Мотилів «Між Америкою та Галичиною. Спогади Марії та Олекси Мотилів».

Ця книжка є п'ятим томом у серії «Спогади, щоденники, інтерв'ю» Програми дослідження модерної історії та суспільства України ім. Петра Яцика КІУСу. Книжка містить два окремі спогади, написані членами української емігрантської громади у Нью-Йорку — Олексою Мотилем та Марією Мотиль (у дівочтві Бойчук). Народжений у Львівській області 1913 року,

Олекса Мотиль отримав освіту з правознавства у Львові в 1940-х роках та емігрував до США 1949 р. Марія Бойчук народилася 1914 року у США, але провела свої юнацькі роки (після 1923 року) у Галичині. Вона повернулася до США після Другої світової війни у 1947 році. Найвидатніше місце в обох спогадах посідають драматичні події Другої світової війни в Галичині. Книжка містить особисті враження про повсякденне життя за радянської та нацистської окупації та подає

унікальні замальовки про славні особистості того часу, як український священник, Преподобний Омелян Ковч, розстріляний нацистами та визнаний Праведником народів світу за його зусилля з порятунку євреїв, і про Фаїну Лейчер, подругу Марії Бойчук, яка перейшла з юдаїзму в український католицизм і як черниця стала видатною членкинею підпільної Української Католицької Церкви за лінією Керзона в Радянській Україні.

Обсяг	Палітурка	ISBN	Ціна
157	тверда	978-966-2067-49-1	34,95 \$

Спеціальний випуск журналу «Україна модерна»

За підтримки Програми вивчення модерної української історії та суспільства ім. Петра Яцика КІУСу у Львові, науковий часопис «Україна модерна» є одним із провідних історичних журналів в Україні. Спеціальний випуск (число 26) за 2019 р. присвячено сучасним питанням філософії та філософських досліджень в Україні. Цей випуск містить дискусійний форум з назвою «Філософія в Україні. У вічному пошуку себе», а також подає п'ять нарисів у двох рубриках: «Полеміка» і «Філософські дослідження». Переклади чотирьох нарисів зарубіжних філософів подано у рубриці «Переклади». Випуск також пропонує огляди чотирьох книжок.

Число	Обсяг	Палітурка	ISSN	Ціна
26	400	м'яка	2078-659X	14,95 \$

«Схід/Захід: Журнал українознавчих студій»

«Схід/Захід: Журнал українознавчих студій» (СЗЖУС) — це академічний онлайн-журнал, спонсорований КІУСом та редагований д-кою Світланою Крис з МакЮвенського ун-ту в Едмонтоні.

У період з 1 липня 2019 р. по 30 червня 2020 р. були опубліковані два випуски СЗЖУС:

- том. 6, № 2 (осінь 2019 р.) містить (1) спеціальний тематичний розділ «Платформа. Нові кордони українознавства», де подано дослідження літературної та політичної географії в українському контексті; (2) три регулярні статті на різноманітні теми: ставлення до мови канадських українців степових територій Канади, участь благодійних фондів заможних бізнесменів та політиків у протестах Майдану 2013–14 років, переклад римської клясики українською мовою; та (3) англійські переклади двох українських текстів XIX століття.
- том. 7, № 1 (весна 2020 р.) — це спеціальний тематичний випуск з назвою «Харків: місто різноманітності», редагований запрошеними редакторами Володимиром Кравченком та Олексієм Мусієздовим. У випуску представлені чотири статті, один рефлексивний нарис та два переклади досліджень, раніше опублікованих українською мовою — усі присвячені другому за

Світлана (Лана) Крис, головна редакторка СЗЖУСу.

величиною місту в Україні та першій столиці УРСР. Серед особливих тем — опис постхрущовського Харкова та його багатоетнічної спільноти письменників; міська семіосфера Харкова в період після Майдану; мовні ідеології російськомовних харків'ян з початком російсько-української війни 2014 р.; еволюція Харкова як університетського міста; оцінка міськ Харкова, які вирізняються особливою «душевністю».

Обидва видання також містять низку оглядів останніх книжок з українознавства.

Читачам пропонується переглянути зміст останнього випуску СЗЖУС на вебсайті:

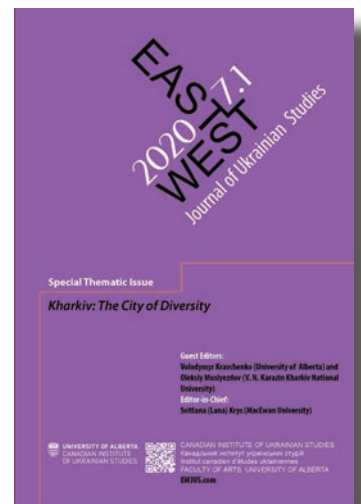
<http://ewjus.com/index.php/ewjus/issue/view/17>

та попередні випуски за посиланням:

<https://www.ewjus.com/index.php/ewjus/issue/archive>

СЗЖУС індексується у Каталозі журналів з відкритим доступом та Довіднику періодичних видань Асоціації сучасних мов. Видання розміщується на серверах Бібліотеки Альбертського ун-ту.

ewjus.com

Обкладинка чергового числа журналу.

(Дизайн лого журналу та обкладинки Галини Клід/КІУС.)

Центр досліджень історії України ім. Петра Яцика та Програма вивчення модерної української історії і суспільства ім. Петра Яцика

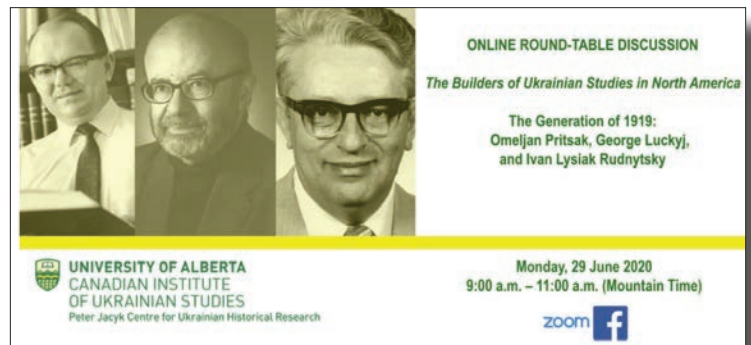
Центр досліджень історії України ім. Петра Яцика: завершені та нові проекти

24 жовтня 2019 більше ста п'ятдесяти членів української громади Торонта зібрались, щоб відзначити публікацію 5-го тому фундаментальної праці Михайла Грушевського «Історія України-Руси». Основний доповідач, отець-доктор Борис Гудзяк, Митрополит-Архієпископ Філадельфійської Архієпархії УГКЦ у США, зазначив важливість праці Грушевського для розуміння шкали перебігу української історії та його власних досліджень Берестейської унії 1596 р. З публікацією останнього тому (№ 2) у листопаді 2020 р., Центр ім. Яцика надасть міжнародній спільноті повний науковий доробок найвидатнішого історика України в перекладі англійською мовою, разом зі значними оновленнями подальших історичних досліджень. Як підкреслює стаття Радіо «Свобода», цей проект є дуже важливим, оскільки Україна все ще бореться з радянськими мітами про своє минуле.

<https://www.radiosvoboda.org/a/30589318.html>

Після завершення проекту всі томи будуть розміщені в Інтернеті, а наявні друковані примірники поповнять великі бібліотеки. Центр також підтримує цифровий архів творів Грушевського в Інституті історії НАН України, очільниця якого д-ка Оксана Юркова здійснювала дослідження та читала лекції в Канаді впродовж останнього академічного року.

У 2019 році виповнилось 100 років від народження трьох видатних учених, які відіграли важливу роль у розвитку українських досліджень Північної Америки. 23 листопада 2019 р. Центр ім. Яцика організував семінар на з'їзді Асоціації

(Дизайн афіші: Олександр Панкєєв/КІУС.)

слов'янських, східноєвропейських та євразійських студій у Сан-Франциско, присвячений Омеляну Пріцакові, Юрію Луцькому та Іванові Лисяку-Рудницькому. Відповідні статті були опубліковані в журналі «Ab Imperio» №1 (2020) і обговорювались під час онлайн-події КІУСу 29 червня 2020.

<https://tinyurl.com/y2z6al3>

29 листопада 2019 р. Центр ім. Яцика, Катедра історії та клясики Альбертського ун-ту та ініціатива «Українсько-єврейська зустріч» спонсорували симпозіум, присвячений Іванові Лисяку-Рудницькому, видатному українському історикові та професорові Альбертського ун-ту, життя та праця якого були обірвані передчасною смертю. Симпозіум супроводжувався публікацією нещодавно виявлених щоденників проф. Лисяка-Рудницького та передачею оригіналів Архівам Альбертського ун-ту його сином, проф. Пітером Л. Рудницьким.

Центр ім. Яцика продовжує свою місію з проведення досліджень та публікацій з історії України. Впродовж останнього року Видавництво КІУСу опублікувало два томи своєї серії монографій. Том № 8 «Іван Франко та його спільнота» авторства Ярослава Грицака (у перекладі Марти Олійник) став предметом онлайн-обговорення КІУСу 8 червня 2020р.,

<https://tinyurl.com/y2z6al3>

а том № 9, «Gente Rutheni, Nazione Poloni: The Ruthenians of Polish Nationality in Habsburg Galicia» (Русини польської національності у Габсбурзькій Галичині) авторства Адама Святека було опубліковано спільно з польським видавництвом. Після завершення проекту англomовного перекладу багатомовної «Історії України-Руси» Михайла Грушевського Центр ім. Яцика ініціював низку нових проектів, серед яких — дослідження політичної культури козацької України, том перекладів есеїв українських істориків XVIII ст., нова

UNIVERSITY OF ALBERTA
CANADIAN INSTITUTE OF UKRAINIAN STUDIES

UNIVERSITY OF ALBERTA
DEPARTMENT OF HISTORY AND CLASSICS

UJE Ukrainian Jewish Encounter

Ivan Lysiak Rudnytsky: Diarist, Historian, Political Thinker

29 November 2019

A SYMPOSIUM AND BOOK LAUNCH TO BE HELD ON THE CENTENARY OF HIS BIRTH

Join us for a symposium to discuss the legacy of Ivan Lysiak Rudnytsky and to launch his newly published diaries. Professor in the Department of History and Classics from 1971 to 1984 and a founder of the Canadian Institute of Ukrainian Studies, Rudnytsky (1919–1984) was one of the most eminent historians and intellectuals of the Ukrainian diaspora. A brilliant analyst of Ukrainian intellectual and political history, he wrote numerous essays and scholarly works in English and Ukrainian that shaped the understanding of modern Ukraine in the West and in post-independence Ukraine. His diaries, brought to light only in 2014, are an invaluable resource about his life and the Ukrainian community in western Ukraine and the diaspora.

SESSION 1 PARTICIPANTS (13:30 PM–15:45 PM)

Chair: **Ryan Dunch** (University of Alberta)

John Paul Himka (Professor Emeritus, University of Alberta), "Ivan Lysiak Rudnytsky in the Department of History at the University of Alberta"

Volodymyr Kravchenko (University of Alberta), "Ivan Lysiak Rudnytsky and Ukrainian Diaspora Historiography after World War II"

Sasha Plakhy (Harvard University), "Rethinking Rethinking Ukrainian History"

Ernest Gylden (University of Alberta), "Confessions Apologies of the Ukrainian Ghetto: Two Unknown Intellectual Discussions of Ivan L. Rudnytsky from the 1970s"

Commentator: **Heather Coleman** (University of Alberta)

ЩОДЕННИКИ

Іван Лисяк Рудницький

SESSION 2 PARTICIPANTS (16:00 PM–17:30 PM)

The Diaries of Ivan Lysiak Rudnytsky will be presented by his son **Peter L. Rudnytsky** (University of Florida)

Yaroslav Hryciak (Ukrainian Catholic University)

Frank E. Spym (University of Alberta)

DATE: FRIDAY, 29 NOVEMBER 2019
TIME: 1:30 PM–5:30 PM
VENUE: ROOM 2-58, DEPARTMENT OF HISTORY AND CLASSICS, HENRY MARSHALL TORY BUILDING, UNIV. OF ALBERTA

cius.ca

(Дизайн афіші: Гаїна Клід/КІУС.)

історія України XIX ст. та публікація англійського перекладу праці Павла Христюка про Українську революцію.

Робота та публікації Центру залежать від фінансових ресурсів, що виділяються Освітньою фундацією ім. П. Яцика, асигнувань з джерел КІУСу, щедрих внесків від Фундації Темертеїв, Фонду катедр українознавства у США та Східно-європейського дослідного інституту ім. В'ячеслава Липинського, а також окремих осіб, про яких ми з вдячністю згадуємо на вебсайтах інституту та в публікаціях.

Програма вивчення модерної української історії і суспільства ім. Петра Яцика у Львові: публікації першоджерел та аналізування сучасної України

Впродовж минулого року Програма ім. Яцика у Львові завершила два основні довготривалі проекти з публікації першоджерел, надрукувавши третій том зібраних творів та щоденників отця Михайла Зубрицького і два томи есеїв Івана Лисяка-Рудницького. З нагоди сторіччя від народження Рудницького Програма ім. Яцика організувала міжнародну конференцію «Між історією та політикою: Іван Лисяк-Рудницький та його спадщина». У конференції, що відбулася у Львові 20–21 вересня 2019 р., взяли участь історики із України, Канади, Польщі та США.

Дивіться відеозапис промови головного доповідача, проф. Сергія Плохого:

<https://tinyurl.com/y26slyyd>

Програма ім. Яцика у Львові продовжувала активне редагування та друк серії українських спогадів, щоденників та інтерв'ю. Окрім щоденників Рудницького, були опубліковані спогади Марії та Олекси Мотилів та переклад спогадів

д-ра Рубена Фана. Також були надруковані спогади Ірини Козак, активної членкині ОУН та зв'язкової між Романом Шухевичем та Степаном Бандерою. Після війни вона мешкала в Німеччині та активно працювала в українській громаді. Програма ім. Яцика у Львові активніше співпрацювала з проектом «Україна. Європа — 1921–1939», який очолюють Мирослав Чех та Оля Гнатюк. Зокрема, деякі серії мемуарів і щоденників були долучені до загальних плянів публікацій документів. Минулого року було зрештою щоденники Мирона Кордуби, та в рамках проекту надруковано третій том зібраних праць Ольгерда Іполита Бочковського і перший том збірки документів про пацифікацію в Західній Україні 1930 р. Романа Висоцького.

Журнал «Україна Модерна» лишається у центрі уваги Програми ім. Яцика у Львові. Впродовж року вийшли два числа журналу, 26 і 27. Перше число присвячене сучасному стану філософії в Україні,

<http://uamoderna.com/arkhiv/26-2019-philosophy-in-ukraine>

а другий містить матеріали конференції «Verbi and Numeri» і зосереджується на застосуванні наукового підходу до історії, літератури й мовознавства. Вебсайт «України Модерної» має повний архів усіх видань журналу, які вийшли до сьогодні.

<https://uamoderna.com/arkhiv>

Також на сайті регулярно публікуються есеї, огляди та інтерв'ю (за редакції д-ки Оксани Кісь). Популярність вебсайту серед читачів постійно зростає. «Україна Модерна» далі провадить проект з опитування провідних українських істориків та дослідників історії України. У 2019 р. на вебсайті було розміщено більше десяти інтерв'ю, і деякі з них будуть надруковані окремо у книзі.

<https://uamoderna.com/jittepis-istory>

Програма релігійних та культурологічних студій

Д-ка Гезер Колман,
директорка ПРКС.

Головною подією Програми релігійних та культурологічних студій (ПРКС) цього року став міжнародний симпозіум «Православ'я та автокефалія в Україні. Минуле, сучасність і майбутнє», що відбувся 12–13 березня 2020. Від січня 2019 р., коли Варфоломій I, Вселенський Патріарх Константинопольський підписав Томос, чим офіційно визнав і заснував Православну Церкву України та надав їй автокефалію, православна громада як в Україні, так і в усьому світі переживає сум'яття. Для обговорення історичного походження та процесу надання автокефалії, стану помісної церкви в Україні з часів Томосу, а також теологічний та політичний вплив як в Україні, так і на міжнародному рівні, КІУС запросив фахівців з різних

ділянок та переконань. Серед них — Николас Денисенко, Ярослав Буцьора, Іван-Павло Химка, Тетяна Калениченко, Анатолій Бабинський, Андрій Кравчук, Томас Бремер та Радуга Бордейну. Симпозіум розпочався увечері в четвер, 12 березня, щорічною Меморіальною лекцією ім. Богдана Боцюрківа. На жаль, через швидке розповсюдження коронавірусу презентації та обговорення, заплановані на 13 березня, були скасовані. Попри те, що доповідачі мусили якомога швидше виїхати додому, доки рейси та кордони ще були відкритими, КІУСові вдалося записати підготовлені презентації до їхнього від'їзду, і ці записи доступні на вебсайті КІУСу. Доповіді симпозіуму також будуть опубліковані пізніше у журналі «Canadian Slavonic Papers/Revue canadienne des slavistes».

ORTHODOXY AND AUTOCEPHALY IN UKRAINE: PAST, PRESENT, AND FUTURE
A SYMPOSIUM

FEATURED TOPICS AND SPEAKERS	
PANEL 1	HISTORICAL ANTECEDENTS Jaroslaw Buciora Scott Kenworthy
PANEL 2	IMPACT OF THE TOMOS ON THE GROUND IN UKRAINE Anatolii Babynsky John-Paul Himka Tetiana Kalenychenko
PANEL 3	INTERNATIONAL RESPONSES Radu Bordeianu Thomas Bremer Andrii Krawchuk
PANEL 4	CLOSING ROUND TABLE Frank Sysyn Nicholas Denysenko

On 5 January 2019 the Ecumenical Patriarch of Constantinople, Bartholomew I, signed the tomos that officially recognized and established the Orthodox Church of Ukraine and granted it autocephaly. The consequences of this act are still reverberating not only in Ukraine but also throughout the Orthodox world. This international symposium brings together experts from a variety of fields and perspectives in order to discuss the historical origins of and procedures for granting autocephaly, as well as the state of the Church at ground level in Ukraine since the tomos and its theological and political impact both in Ukraine and internationally.

Friday, 13 March 2020
9:00–17:00

VENUE:
Aurora Room, 2-051 (2nd floor)
Lister Conference Centre,
University of Alberta
87 Avenue and 116 Street,
Edmonton, Alberta

UNIVERSITY OF ALBERTA
CANADIAN INSTITUTE OF UKRAINIAN STUDIES
Research Program in Religion and Culture

kaas
KULENSTITUTE
FOR UCRANIAN STUDIES

VALPARAISO UNIVERSITY
Emil and Effriede Joachim
Chair in Theology

cius.ca

(Дизайн афіші: Галина Кліа/КІУС.)

Методичний центр української мови

Упродовж звітного періоду Методичний центр української мови (МЦУМ) продовжував сприяти вивченню української мови через організацію семінарів з підвищення кваліфікації, участь у спільних науково-дослідних проєктах і розробках навчальних ресурсів та просуванню української мови.

Після прийому дослідниці програми стажування «Globalink» неприбуткової канадської організації «Mitacs», яка впродовж літа каталогізувала ресурси бібліотеки МЦУМу, Центр, у співпраці з Факультетом освіти Альбертського ун-ту, організував і провів семінари з питань Голодомору для майбутніх та діючих викладачів; два вебінари про викладання української мови початкового рівня у закладах вищої освіти (ЗВО) із застосуванням змішаної моделі навчання (для Арізонського державного ун-ту та Торонтського ун-ту); провів навчально-ознайомлювальні сесії з української мови для членів Об'єднаного оперативного Командування збройних сил Канади у рамках Операції «Unifier», перед поїздкою в Україну, та взяв участь у підготовці відвідин Альбертського ун-ту колишнім президентом України Петром Порошенком.

Дослідчі проєкти, здійснені співробітниками МЦУМу у звітному періоді, включають дослідження прагматики української мови (мовленнєві акти прохання українською мовою та значення навчання за кордоном для розвитку прагматичної компетентності) і впровадження сучасних технологій для аудиторій з вивчення української мови у ЗВО (роля подкастингу для розвитку прагматичної компетентності і уявлення студентів про ефективність моделі змішаного навчання). МЦУМ також фінансує великий проєкт документації своєї 43-річної історії.

МЦУМ продовжує робити внесок у розвиток навчальних ресурсів, сприяючи запуску додаткових ресурсів «Нова» та

«Будьмо» у вільному доступі онлайн. Підтримка розвитку відкритого освітнього ресурсу «Подорожі.UA» надавалась завдяки початковому гранту 2019 р. через Фонд поглиблення викладання та навчання (TLEF) Центру викладання й навчання Альбертського ун-ту.

МЦУМ продовжує вести облік учнів та студентів у програмах з української мови, взаємодіє з Національним українським освітнім комітетом Конгресу українців Канади, Світовим Конгресом українців, Прерійним Центром української спадщини (участь у проєкті з мовної оцінки згідно Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти українською мовою) та Освітнього консорціуму з української мови Альберти. Підтримуючи бакалярські курси української мови на Катедрі сучасних мов та культурології Альбертського ун-ту, МЦУМ бере участь в організації таких урочистостей, як Дні спадщини, День української мови, новорічні святкування «Маланка» в університеті та День рідної мови (Альбертської Асоціації спадщинних мов), а також в організації заходів «Відкритих дверей» для старшоклясників.

З метою підтримки та розвитку вивчення української мови протягом звітного періоду МЦУМ випустив та поширив чотири двомовні інформаційні бюлетені, де йшлося про піонерів українськомовної освіти в Канаді, видатних учителів, адміністраторів, батьків-волонтерів, дитячих авторів та дослідників семи провінцій. У бюлетенях висвітлюються питання розвитку мовної політики в Україні та перспективи її розвитку, а також йдеться про майбутні конференції та публікації про мовну освіту. МЦУМ особливо пишається ініціативами освітян з української мови долучитись до закликів до правди та примирення з корінними народами та інуїтами Канади. Для впровадження технологій XXI ст. в галузі використання української мови МЦУМ регулярно оновлює свій вебсайт, сторінки на «Facebook» разом із вебсайтом oomroom.com, а також спонсорував свій другий відео-конкурс «ULEC Rocks!» для учнів 4–12 клас.

 ulec.ca|oomroom.com

Зліва направо: Уляна Підзамецька (докторантка Ун-ту Глазго), Оленка Білаш (в.о. директора МЦУМу) та Алла Недашківська (заступниця голови Катедри сучасних мов та культурології Альбертського ун-ту) на Канадській національній конференції вчителів у Вінніпезі 2019 р.

Програма з української літератури ім. Данила Гусара-Струка

Відсвяткувавши двадцятиріччя свого заснування (липень 2019 р.), Програма ім. Гусара-Струка мала менш напружений рік — як через поправки до своїх плянів, так і через необхідність. У намірах було підготувати й сприяти проведенню конференції, присвяченої І. Франкові, та

Олександр Бороня (Світлина: KIVC Торонто.)

влаштування звичної серії заходів. На жаль, спалах пандемії коронавірусу зупинив ці пляни; включно, очевидно, з проведенням щорічної лекції ім. Данила Гусара-Струка, а також презентаціями книжок у Торонті та в інших містах. Запляновані на весну події були скасовані після того, як місця проведення тих заходів були зачинені і людні зібрання заборонені. Лише один семінар відбувся 4 березня 2020 р. з доповіддю Олександра Бороня, шевченкознавця з Інституту літератури ім. Шевченка НАН України, під назвою «П'єси Шекспіра в читанні та творах Шевченка». Програма з української літератури ім. Данила Гусара-Струка сподівається на відновлення звичайного темпу діяльності в майбутньому.

 sites.utoronto.ca/elul/Struk-mem/

Центр українсько-канадських студій ім. Петра і Дорис Кулів

Суттєвий поступ Центру ім. Кулів відбувся у кількох напрямках і забезпечив нове бачення та більш повне розуміння українського досвіду в Канаді. Наукові розвідки Ярослава Балана про життя канадської журналістки Реї Клайман виявили важливі подробиці її біографії, зокрема цінну інформацію про час її перебування в Радянському Союзі. Йому допомагали науковці та працівники бібліотек Техаського ун-ту (Остин), Університету Вест Честер (Пенсильванія), Оксфордського ун-ту (Англія) та архівістів Орегонського ун-ту (Юджин). Ярослав Балан також досліджував факти стосовно шести інших канадських журналістів, які подорожували по СРСР у роки Голодомору.

Під час Щорічної конференції Канадської Асоціації славистів, що відбулась в червні 2019 р. в Університеті Британської Колумбії, Ярослав Балан зробив доповідь на тему «Український дім» як інкубатор соціального, культурного, політичного та духовного життя української громади у Канаді, частково спираючись на своє тривале дослідження розвитку українського виконавського мистецтва в Канаді. Низку доповідей на українсько-канадській секції представили: Стефан Соколовський («Що може нам сказати продовольчий бізнес про українців у післявоєнному Едмонтоні»), д-р Валерій Полковський («Петро Саварин і політика багатокультурності») та д-р Маттіас Кальтенбруннер з Віденського ун-ту, фахівець з питань української імміграції в Канаду зі Снятинського району («Глобально пов'язане село»). Д-р Сергій Ціпка

виступив з доповіддю на тему «Голодомор та реакція США: демонстрації американських українців у 1933 році».

У вересні 2019 р. Центр ім. Кулів зіграв ключову роль у підтримці Другої міжнародної конференції з канадознавства, що відбулася у цьому університеті (разом з Центром канадських студій імені Рамона Гнатишина

Чернівецького ун-ту). В рамках фінансування дводенної конференції «Канада — Україна: минуле, сучасне, майбутнє» Центр ім. Кулів сплатив витрати за проїзд та проживання для близько десяти канадських доповідачів. Ярослав Балан виступив з доповіддю про канадців, які допомогли оприлюднити інформацію про Великий Голод в Україні (Голодомор), а Сергій Ціпка доповів про висвітлення Альбертською пресою інформації про життя українців у Канаді під час Другої світової війни.

Відповідно до завдань Центру ім. Кулів про взаємодію з громадою, 21 лютого 2020 р. д-р Маттіас Кальтенбруннер прочитав лекцію «Від прерій Канади до степів України. Історія Першої канадської сільськогосподарської комуні». Під час презентації в Українському центрі Товариства об'єднаних українських канадців автор розповів про комуну на хуторі Мигаї, створену в 1920-х рр. українськими канадськими комуністами на півночі від Одеси.

Д-р Сергій Ціпка, керівник Ініціативи досліджень діяспори Центру ім. Кулів, в серпні 2019 р. відвідав Південну Америку, де взяв участь у презентації книжки «Holodomor 1932–1933: Genocidio Ucrainiano» — перекладу з української мови на іспанську праці історика Юрія Шаповала та інших. Після першого випуску книжки в Буенос-Айресі 7 серпня 2019 р. автор передмови д-р Ціпка, супроводжував перекладача та редактора видання д-ра Ярему Таурідзького на презентаціях книжки у північно-східній частині Аргентини і в Парагваї, а також виступив з доповідями на теми української діяспори.

From the Prairies of Canada to the Steppes of Ukraine: A History of the First Canadian Agricultural Commune

The "First Canadian Agricultural Commune" in Myhal, north of Odesa, was founded in 1922 by a group of Ukrainian emigrants that returned from Canada. This lecture examines the history of the commune through a multitude of sources from Canadian, Ukrainian, and Russian archives. Letters and personal accounts of the Canadian communards shed light on the young enthusiasts who envisioned their future in the new Soviet state. However, they soon became disappointed with Soviet reality. The Myhal commune was widely covered by the Ukrainian Canadian press, as it was an early test case for the credibility of the Ukrainian Left in Canada.

SPEAKER:
MATTHIAS KALTENBRUNNER

DATE: FRIDAY, 21 FEBRUARY 2020
TIME: 7:00 PM
VENUE: UKRAINIAN CENTRE
11018 97 STREET
EDMONTON

Dr. Matthias Kaltenbrunner earned his Ph.D. from the University of Vienna in 2015. He is currently a post-doctoral fellow at the Kater Falklore Centre, University of Alberta. His research interests include migration history, especially emigrant communities in the Ukrainian-Canadian context. He is currently working on a book project titled "The Gladly Connected Village: A Ukrainian-Canadian History".

For further information, please contact the Canadian Institute of Ukrainian Studies (CIUS):
Phone: (780) 925-8144
E-mail: cius@ualberta.ca

(Дизайн афіші: Галина Клід/КИУС.)

Проект «Енциклопедія України в Інтернеті»

«Енциклопедія України в Інтернеті» (ЕУІ) залишається найпопулярнішим та найдоступнішим проектом КІУСу, до якого щороку звертаються сотні тисяч користувачів у всьому світі. Щодня близько 1 500 осіб із різних країн відвідують сайт ЕУІ, щоб дізнатись про Україну, її історію, географію, культурну спадщину та сучасний стан справ, а також про українців, які живуть на батьківщині та в діаспорі. Що відрізняє ЕУІ від більшості інших онлайн-ресурсів, які подають дані про Україну, — то це фаховість авторів та правдивість інформації.

На вебсайті ЕУІ розміщені статті, написані сотнями фахівців з усього світу, які зробили і продовжують робити свій внесок у цей проект. Сьогодні в енциклопедії розміщено понад 8 200 статей та гасел, що супроводжуються тисячами мап, фотографій, ілюстрацій, таблиць та аудіофайлів; щодня до

ЕУІ додаються нові записи, а існуючі — редагуються та оновлюються.

Окрім постійної відданої праці команди ЕУІ, велике позитивне значення для розвитку проекту ІЕУ мають моральна та фінансова підтримка відданих шанувальників «Енциклопедії України», таких як

Канадська фундація українських студій (КФУС) протягом десятиліть була постійною прихильницею проєкту ЕУІ (а також його попередника, друкованого видання «Енциклопедія України», 1984–93). Постійна підтримка з боку КФУС, разом із щедрою пожертвою від Фонду Українського будинку для літніх громадян ім. Тараса Шевченка у Віндзорі (призначеної для підтримки праці ЕУІ в офісі КІУСу в Торонті) дали команді ЕУІ можливість розширити свій персонал та сферу діяльності. Зважаючи на передчасну втрату в 2019 році багаторічного старшого редактора рукописів проєкту ЕУІ Андрія Макуха, ця фінансова підтримка дозволила команді ЕУІ залучати до роботи досвідчених фахівців. Таким чином, до ЕУІ приєдналися історик д-р Сергій Біленький як консультант-редактор і Таня Плавущак-Стех як старша наукова редакторка, а також кілька тематичних редакторів, які створюють нові гасла ЕУІ у відповідних галузях знань. Проєктом ЕУІ продовжує керувати д-р Марко Р. Стех, а відповідальним редактором є Роман Сенкусь.

<http://www.encyclopediaofukraine.com/>

Нові члени команди ЕУІ: Таня Плавущак-Стех та Сергій Біленький.
(Світлина: КІУС Торонто.)

Програма вивчення сучасної України

Серед важливих досліджень і подій минулого року у рамках Програми вивчення сучасної України (ПВСУ) КІУСу, слід відзначити міжнародній симпозіум «Інформаційна війна Росії: Справа України в глобальному порівняльному контексті», що відбувся в Едмонтоні 15 жовтня 2019 р. Ця подія була організована та щедро підтримана фінансово Альбертським товариством сприяння розвитку українських студій (АТСПУС).

Дискусія за круглим столом була присвячена інформаційному та кібер-втручанням у внутрішні справи України в глобальному контексті. Кілька знаних експертів поділились своїм розумінням намірів та стратегій Росії в Європі, США та інших країнах і регіонах світу. Фінська журналістка Джессика Аро, яка отримала Нагороду імені

Учасники симпозіуму (зліва направо): Джессика Аро, Олена Гончарова (Kyiv Post); Олександр Панкеєв (співголова конференції, президент АТСПУС) та незалежний журналіст Джастин Лінг (Торонто).

(Світлина: Бред ЛаФой.)

Бонньє у галузі журналістики в березні 2016 р., поділилася своїм досвідом розслідування явища російських фабрик «тролів». Марсель Х. Ван Герпен, експерт з безпеки з Нідерландів, який спеціалізується на дослідженнях Росії, Східної Європи та пострадянських держав, розповів про роль Російської Православної церкви у сфері державної безпеки Росії. Конференція привернула увагу і була висвітлена в засобах масової інформації як на місцевому, так і на міжнародному рівнях (Kyiv Post, CTV News та Alberta Kontakt TV).

Керуючись повноваженнями мандату Програми дослідження Східної України ім. Ковальських, ПВСУ надала підтримку багаторічному дослідному проєкту в Україні під назвою «CityFace: Практики саморепрезентації багатонаціональних міст в індустріальну і постіндустріальну добу», який зосереджений на дослідженні та оновленні символічних місць в окремих містах Сходу та півдня України, включаючи Дніпро, Донецьк, Запоріжжя, Одесу та Харків. Вивчаючи, як ці міста уявляють та презентують себе, проєкт збирає та досліджує наочні, картографічні, усні та письмові матеріали, такі як спогади та усні наративи, а також місцеві періодичні видання та нормативні документи з метою створення цифрової бази даних у вільному доступі. Результати цього дослідження міської історії та культури Сходу України будуть опубліковані у випусках журналу КІУСу «Схід/Захід: Журнал українознавчих студій». Перший матеріал цієї серії під назвою «Харків: місто різноманітності» щойно був опублікований, і з ним можна ознайомитись на вебсайті журналу.

<https://www.ewjus.com/index.php/ewjus/issue/view/17>

У наступних випусках серії йтиметься про Одесу («Одеса: місто кордонів»), Дніпро та Запоріжжя.

І насамкінець, у 2019–20 рр. був повністю відроджений «Форум українських студій» ПВСУ — онлайн-платформа, створена як основа для критичної аналізи поточних справ в Україні, а також її участі в глобальному публічному дискурсі. У 2019 р. було опубліковано дев'ятнадцять статей, а список розсилки електронних листів перевищив 6 000 підписників з усього світу.

ukrainian-studies.ca

Дорис Куль (1921–2020)

Канадський інститут українських студій із сумом повідомляє, що у віці 99 років, після кількох тижнів погіршення стану здоров'я Дорис Куль відійшла в засвіти.

Вона народилася на фермі поблизу Бояну, Альберта, в сім'ї Юстина та Марії Радеш, які іммігрували до Канади з буковинського села Шубранець, нині Заставнівського району Чернівецької області. Одна з десяти дітей (одна дитина померла

немовлям), Дорис була яскравою і спортивною дівчинкою, і швидко оволоділа англійською мовою. Прагнучи здобути освіту, Дорис закінчила дев'ять класів школи у Бояні, потім відвідувала середню школу в сусідньому Виллінгдоні, а потому здобула

вчительську освіту в Альбертському ун-ті. Згодом викладала в сільських школах в Дервенті та Шалці, а відвідавши старшу сестру під час відпустки в Едмонтоні, вирішила переїхати до цього міста. Саме там в 1943 р. вона познайомилася з Петром Кулем (Кулебою), який працював бухгалтером, і за рік вони одружилися. Як подружжя, вони багато працювали разом. Петро мав успішну та інноваційну бухгалтерську практику і врешті-решт став дипломованим бухгалтером. Тим часом Дорис продовжувала працювати вчителькою початкових класів в районі Беверлі в Едмонтоні до виходу на пенсію в 1974 році. Вона мала добру й лагідну вдачу, тож учні завжди чуло згадували її. Одночасно із зростанням ділових інтересів Петра і процвітанням його бухгалтерської фірми, подружжя Кулів почало дедалі більше приділяти увагу благодійності,

Дорис Куль
(1 січня 1921 р. — 15 березня 2020 р.)

Одним із неабияких талантів Дорис Куль був живопис, свідченням чому виступає цей пейзаж зі збірки родини пані Куль. Подається за дозволом родини.

зосередившись, зокрема, на підтримці освітніх проєктів, багато з яких були в галузі українознавства. Загалом вони пожертвували понад 16 мільйонів доларів вищим навчальним закладам по всій Канаді, включно з мільйоном доларів для створення Українсько-канадського центру досліджень ім. Петра

та Дорис Кулів при КІУСі, а також на ініціативу, присвячену дослідженню української діаспори у всьому світі.

Вічна їй пам'ять!

Марк фон Гаген (1954–2019) — історик України та організатор українських студій

(Зі спогадів д-ра Франка Сисина.)

...Коли д-р фон Гаген працював заступником директора Інституту Гаррімана, проф. Олександр Мотиль, фахівець з української політики, попросив Марка виступити з доповіддю про Україну — і саме так зародилась його провідна стаття, яка згодом викликала серйозну дискусію на тему «Чи має Україна історію?» у журналі «Slavic Review» (Слов'янський огляд). Після розпаду Радянського Союзу та створення незалежної України, що зненацька захопило увагу всієї історичної спільноти, я умовив його взяти участь у конференції з питань польсько-українських відносин у Кам'янці-Подільському. Я все ще пам'ятаю нашу нескінченну поїздку з Києва до Кам'янця в купе потягу, двері якого постійно відчинялись і зачинялись. Я хотів би вірити, що саме ця конференція та наші дискусії щодо ролі українських студій на етапі незалежності України підштовхнули Марка взятися за дослідження України.

Найголовнішим було те, що Петро Яцик, меценат, який створив Центр українських історичних досліджень при КІУСі, заради роботи в якому я переїхав до Едмонтону, вирішив також фінансувати Програму українських студій в Колумбійському ун-ті. Пана Яцика особливо вразив факт, що неукраїнець Марк настільки серйозно ставився до українських досліджень.

Зацікавленість Марка Україною виявилася вирішальною для одного з найбільших міжнародних проєктів, у якому КІУС брав участь на початку 1990-х. На той час посаду директора КІУСу обіймав Зенон Когут, і нас з ним цікавило, чи зможе нова ситуація в Україні призвести до переосмислення українсько-російських відносин. Фонд Гумбольдта запропонував гранти на спільні проєкти з науковцями Північної Америки, і Андреас Каппелер, наш колега з Кельнського ун-ту, підтримав думку підготувати подання. Марк зі свого боку, від імені Колумбійського ун-ту, подав заявку на грант до Національного фонду для гуманітаристики. Разом із підтримкою Фондації родини Чопівських цей грант став першоджерелом дискусії між російськими та

Марк фон Гаген
(21 липня 1954 р.—14 вересня 2019 р.)

назвою «Culture, Nation, and Identity: The Ukrainian-Russian Encounter (1600–1945) (Культура, нація та ідентичність: українсько-російське протистояння (1600–1945)», співредактором якої був Марк.

Посвята Марка українознавству не втихомирювалася. У 2002 р. він погодився обійняти посаду Голови Міжнародної асоціації українських студій та організував пам'ятну конференцію асоціації в Донецьку в 2005 р. Особливо відомим він став в широкій українській спільноті, коли

українськими фахівцями. Результатом цих зусиль став проєкт «Українсько-російська зустріч», що об'єднав десятки вчених у ділянках російських і українських досліджень на чотирьох конференціях у Кельні та Нью-Йорку у 1994 та 1995 роках. Збірки статей четвертого семінару, опублікована у спеціальному випуску журналу «Harriman Review» (Peoples, Nations, Identities, т. 9, № 1–2, весна 1996). Збірка інших статей була опублікована Видавництвом КІУСу в 2003 році під

видання «New York Times» запросило його дослідити роль Волтера Дюранти в розкритті теми Голодомору в 1930-х. На жаль, його висновок про те, що газета має виступити за відкликання Пулітцерівської премії свого репортера, не був взятий до уваги цим виданням. Згодом Марк взяв активну участь у створенні Українсько-німецької історичної комісії та був членом її дорадчої ради. Також працював у Дорадчій раді КІУСу і брав участь у конференціях КІУСу. Він був особливо захоплений роботою над редагуванням праці Павла Христюка «Хроніки Української революції» — перекладу, зробленого в КІУСі багато років тому, але досі не надрукованого. За підтримки цього проєкту Східноєвропейським науково-дослідним інститутом ім. В. К. Липинського, метою Марка було донести українське бачення тим, хто розглядав цей період історії лише з точки зору Москви, та стимулювати українських дослідників переглянути їхні парадигми. Він завершив чорнетку своєї передмови до праці Христюка. КІУС матиме шану побачити, що візія Марка фон Гагена буде опублікована.

Цитовані джерела:
Kappeler, Andreas, et al., eds. Culture, Nation, and Identity: The Ukrainian-Russian Encounter (1600–1945). CIUS Press, 2003.
Peoples, Nations, Identities: The Russian-Ukrainian Encounter. Special issue of The Harriman Review, vol. 9, nos. 1–2, spring 1996.
Von Hagen, Mark. "Does Ukraine Have a History?" Slavic Review, vol. 54, no. 3, 1995, pp. 658–73.

Це скорочений текст повного некрологу д-ра Франка Сисина, який був надрукований у виданні «Схід/Захід: Журнал українських студій», вип. 6, № 2, осінь 2019, стор. 3–6. Передруковано з дозволу.

 <https://ewjus.com/index.php/ewjus/article/view/524>

*Якщо б Ви хотіли увічнити світлу пам'ять
рідної Вам людини чи когось з друзів або знайомих...*

Пожертви можна зробити чеком або кредитною картою (онлайн чи зателефонувавши на число 1+780-913-8446.

Чек потрібно виписати на «The University of Alberta—CIUS», зазначивши у полі «Мемо» назву фонду, який Ви бажаєте поповнити, та ім'я особи, на честь якої чи в пам'ять про кого ви робите пожертву — In Memory of ...

Пожертви можна також зробити онлайн через безпечний сервер Альбертського університету, захищений за допомогою особливих протоколів захисту даних користувачів. Для цього потрібно відвідати вебсайт КІУСу (cius.ca) та клацнути на кнопку «Donate».

 <https://tinyurl.com/v4dcjng>

Щорічні лекції КІУСу (2019–20)

7 грудня 2019 р.

22-а Торонтська Щорічна лекція про Голодомор України (2019): «Пам'ятаючи про терор голодом. Пам'ять та значення у ранні роки холодної війни»

7 грудня 2019 року Ольга Андрієвська, професорка кафедри історії Трентського ун-ту, прочитала 22-гу Щорічну Торонтську лекцію про Голодомор України з назвою «Пам'ятаючи про терор голодом. Пам'ять та значення у ранні роки холодної війни».

Д-р Андрієвська говорила про десятиліття 1945–1955 рр., коли з'явилися «перші згадки» про Голодомор і ця тема стала частиною справи на Заході при правовому визнанні та допомозі біженцям, які рятувались від радянського комуністичного режиму. У роки загострення холодної війни, люди, які пережили голод, все частіше виступали свідками у запеклих політичних суперечках про суть Радянського Союзу та політики США щодо СРСР. Аналізуючи тлумачення та передачу соціальної пам'яті про жахіття голоду серед повоєнних біженців, вона також дослідила, вона також дослідила, яким чином холодна війна стала чинником формування, як, водночас, і була сформована пам'яттю про Голодомор.

Доктор Андрієвська — фахівчиня з пізньої імперської Росії та радянської історії. Її стаття «На шляху до децентралізованої історії: вивчення Голодомору та українська історіографія» була опублікована у книжці НОЦВГ КІУСу «Contextualizing the Holodomor: The Impact of Thirty Years of Ukrainian Famine Studies». Вона також є авторкою численних статей про ідентичність та політику в пізній імперській Росії, а її стаття «Російсько-український дискурс та невдача «малоросійської розв'язки» 1782–1917 рр.» отримала премію Американської асоціації українських студій 2004 року як найкраща академічна стаття.

Торонтська Щорічна лекція про Голодомор України була започаткована в 1998 році Торонтським відділенням Конгресу українців Канади (КУК). У минулі роки з доповідями виступили Енн Епплаум, Ярослав Балан, Джеймс Мейс, Норман Наймарк та Тимоті Снайдер. Лекція була організована за сприяння Центру європейських, російських та євразійських досліджень Торонтського ун-ту, Канадської фундації українських студій, Торонтським відділенням КУК та Програми дослідження України ім. Петра Яцика Торонтського ун-ту.

54-та Щорічна Шевченківська лекція (2020)

Ця запланована КІУСом подія була відкладена внаслідок небезпеки COVID-19.

12 березня 2020 р.

Меморіальна лекція імені Богдана Боцюрківа (2020)

Щорічна Меморіальна лекція ім. Богдана Боцюрківа вшановує пам'ять «батька-засновника» КІУСу та його Програми релігійних та культурологічних студій (ПРКС). Для виступів з цією лекцією запрошуються видатні науковці з української релігійної історії та політики.

Цьогорічну лекцію прочитав Николас Денисенко, професор кафедри теології ім. Емілі та Ельфріде Йохумів в Університеті Вальпараїсо (штат Індіяна), провідний фахівець серед англійських академічних кіл у галузі історії рухів за автокефалію в українській церкві. В основі його лекції «Пояснення української автокефалії. Політика, історія, еkleзіологія та майбутнє» лежали матеріали його книжки «The Orthodox Church in Ukraine: A Century of Separation» (Православна церква в Україні. Століття роз'єднання). Книжка побачила світ 2018 р. у Видавництві Північно-Іллінойського ун-ту і була відзначена нагородою. У своєму виступі проф. Денисенко з'єднав події, що зумовили створення Православної Церкви України на початку 2019 р., із модерною історією православ'я в Україні. Незважаючи на кризу, пов'язану з розповсюдженням коронавірусу Covid-19, на лекції було багато слухачів, а після виступу професора Денисенка відбулося жваве обговорення.

Стаття Олени Гончарової про цю подію під назвою «Dr. Denysenko on Ukrainian autocephaly» була надрукована у газеті «Новий шлях/Українські вісті»:

<https://tinyurl.com/y5fhzntt>

Відео запис лекції:

<https://www.youtube.com/watch?v=mYM6uilBVb8>

Ольга Андрієвська
(Світлина: НОЦВГ/КІУС.)

Николас Денисенко
(Світлина промовця.)

Bohdan Bociurkiw Memorial Lecture:

Explaining Ukrainian Autocephaly: Politics, History, Ecclesiology, and the Future

The historic decision of the Ecumenical Patriarchate of Constantinople to grant autocephaly to the Orthodox Church of Ukraine (OCU) in 2018–19 dominated the news and heightened tensions between the world's Orthodox Churches. In his presentation, Dr. Denysenko will connect the events that led to the creation of the OCU with the modern history of Orthodoxy in Ukraine. Aspects of politics, history, and ecclesiology will be discussed based on his recent monograph *The Orthodox Church in Ukraine: A Century of Separation* (Northern Illinois University Press 2018).

SPEAKER: NICHOLAS DENYSENKO

Dr. Nicholas Denysenko serves as the Emil and Efriede Jochum Professor and Chair at Valparaiso University (Indiana). He studied business at the University of Minnesota (B.S., 1994), and his graduate studies were at St. Vladimir's Orthodox Theological Seminary (M.Div., 2000) and the Catholic University of America (Ph.D., 2008). Professor Denysenko is the author of several books and articles on liturgical theology and Orthodoxy.

DATE: THURSDAY, 12 MARCH 2020
TIME: 7:00 P.M.
VENUE: SOLARIUM, ST. JOHN'S CULTURAL CENTRE
10611 110 AVE, EDMONTON
* Coffee and sweets will be served.

CIUS EVENTS | СЕМІНАРИ КІУС
WINTER-SPRING | ЗИМА-ВЕСНА
2020-2020

For further information, please contact the Canadian Institute of Ukrainian Studies (CIUS):
Phone: (780) 492-6344
E-mail: cius@ualberta.ca

UNIVERSITY OF ALBERTA
CANADIAN INSTITUTE OF UKRAINIAN STUDIES

© 2020 The University of Alberta. All rights reserved. Reproduction, storage, or transmission in any form or by any means, without the prior written permission of the University of Alberta is prohibited.

(Дизайн афіші: Галина Клід/КІУС.)

15-а Щорічна Меморіяльна лекція ім. Володимира Дилинського (2020)

Ця запланована КІУСом подія була скасована внаслідок небезпеки COVID-19.

21-та Щорічна Меморіяльна лекція ім. Данила Гусара-Струка (2020)

Ця запланована подія не відбулася внаслідок небезпеки COVID-19.

Відвідайте електронний архів Щорічних Меморіяльних лекцій ім. Данила Гусара-Струка:

 sites.utoronto.ca/elul/Struk-mem/mem-lect-archive.html

Нові вічні фонди

КІУС з приємністю повідомляє про заснування двох нових вічних фондів.

Фонд д-ра Богдана Стефана Запутовича та д-ки Марії Грицайко-Запутович

Фонд був заснований 2019 р. за заповітним розпорядженням зі спадщини Марії Грицайко-Запутович, народженої у Вінніпезі. У Гвельфському ун-ті вона викладала історії Китаю та Росії, а в Торонтському ун-ті — історії Китаю і Японії. У 2018 р. Марія Грицайко-Запутович подарувала бібліотеку свого покійного чоловіка, д-ра Богдана Стефана Запутовича, Харківському національному ун-тові ім. Каразіна. Із пожертви в розмірі одного мільйона доларів новостворений фонд виділятиме стипендії та ґранти студентам і науковцям з українознавства, які зосереджуються на ділянках української археології, антропології, мовознавства чи історії.

Фонд українознавчих досліджень ім. Ярослава та Марґарет Гуньок

Цей фонд заснували Мартин та Петро Гуньки на честь та в пам'ять своїх батьків, Ярослава та Марґарет Гуньок. Кошти у розмірі тридцяти тисяч доларів призначені для підтримки досліджень життя й діяльності двох лідерів підпільної української Католицької Церкви ХХ століття — митрополита Андрея Шептицького та кардинала Йосипа Сліпого.

Ярослав Гунька (1925–) народився між війнами у Західній Україні, в селі Урман

Бережанського району Тернопільської області. Після Другої світової війни він оселився у Великобританії, та став членом Союзу українців у Великій Британії (СУБ). В Англії він одружився з Марґарет Ен Едґертон 1951 р., і в 1954 р. вони емігрували до Канади та оселилися в Торонті. Ярослав брав активну участь у житті місцевої громади, насамперед в Українській Католицькій Церкві, молодіжних організацій та справах ветеранів. Здобувши освіту в технічному коледжі, Ярослав збудував успішну професійну кар'єру в авіаційній промисловості, і досяг посади інспектора в авіаційній компанії «DeHavilland Aircraft» у Торонті. З виходом на пенсію він приділяв ще більше часу українській громаді, зокрема як очільник парафіяльної ради Української Католицької Церкви Св. Володимира в Торнґиллі та як секретар комітету, що опікувався публікацією другого тому видання, присвяченого його рідній Бережанщині. Вихід на пенсію надав можливість майже щороку відвідувати незалежну Україну.

Марґарет Ен Гунька (1931–2018), уроджена Едґертон, народилася в Стадлі, Ворвікшаєр, Англія. Після імміграції до Канади зі своїм чоловіком Марґарет багато років працювала в страховій компанії в Торонті. Марґарет і Ярослав мали двох синів, і усією родиною вони робили свій внесок у життя української громади в Торонті. Марґарет брала уроки української мови та вступила до Ліґи українських католицьких жінок. Коли діти підросли, Марґарет повернулася до роботи у роздрібній торгівлі. Вона захоплювалась читанням книжок та подорожувала, зокрема відвідала Україну 2007 року. Сини Ярослава та Марґарет зростали у вірі, любові до родини та української спадщини. Саме на цих засадах Мартин та Петро Гуньки заснували новий дослідчий фонд у КІУСі.

Quaesumque Vera Honour Society

Альбертський університет відзначає добродійні ініціативи окремих осіб і вшановує меценатів наукових досліджень з українознавства. Якщо ви нині повідомите про свої пляни залишити за заповітом частку своєї спадщини на користь КІУСу (у будь-якому вигляді), то ви приєднаєтесь до Почесного товариства «Quaesumque Vera»* Альбертського університету.

Поділитися своїми плянами з КІУСом заздалегідь — це найкращий спосіб залишити свій вагомий слід у розвитку українознавства в Канаді та світі.

* Quaesumque Vera — це мотто Альбертського університету, що має значення «Усе, що лиш правдиве...» (із Послання св. Апостола Павла до Филип'ян, 4:8).

*Warmest thoughts and best wishes for
a Merry Christmas and a happy, healthy,
and prosperous New Year!*

*May peace, health, happiness, and joy surround you
in abundance this holiday season and throughout the New Year.*

*At this time, our thoughts turn in grateful appreciation
to you, our donors, friends, and colleagues,
who make our work possible with your continued support.*

May the blessings of Christmas be with you today and always!

From the Director and staff
of the Canadian Institute of Ukrainian Studies

*Найщиріші вітання та найкращі побажання
з нагоди Різдва Христового та Нового Року!*

*Зичимо Вам злагоди, міцного здоров'я, гарного настрою та
гарздів в оселі впродовж свят та в Новому Році.*

*У цей святковий час ми щиро дякуємо вам,
нашим меценатам, друзям і колегам за постійну підтримку.*

Нехай завжди з Вами буде Божа ласка!

Директор та співробітники
Канадського інституту українських студій

I AM/WE ARE PLEASED TO SUPPORT CIUS ACTIVITIES

1. Contact Information for Income Tax Receipt

Please PRINT LEGIBLY:

Name▼

Address▼

City▼

Province / State▼

Postal Code / Zip Code▼

E-mail▼

Phone▼

Fax▼

2. Designating Your Donation

Please direct my donation to:	Amount
☐ CIUS Endowment Fund [ZL457]	\$
☐ The Contemporary Ukraine Studies Program [US020]	\$
☐ The <i>East/West Journal of Ukrainian Studies</i> [07392]	\$
☐ Kule Ukrainian-Canadian Program [62061]	\$
☐ Ukrainian Language Education Centre Endowment [07354]	\$
☐ Other (please specify) :	\$
Grand Total	\$

3. One-Time Payment Information

Please process my gift to CIUS by: Cheque (Enclosed)

- ▶ Cheques from Canadian residents should be payable to "University of Alberta-CIUS."
- ▶ Cheques for gifts from the U.S. should be payable to "University of Alberta Foundation U.S.A., Inc."
- ▶ In the Memo field of your cheque, please write: CIUS - (+ title of the specific program you wish to support).
- ▶ Mail ALL cheques to:
Canadian Institute of Ukrainian Studies
4-30 Pembina Hall, University of Alberta
Edmonton AB T6G 2H8
Canada

- ▶ If you would like to make a donation with a credit card, please visit www.cius.ca, click on the "DONATE" button, and then complete the online form and submit the required information.

You may also contact
Miranda Jordan-Smith, Assistant Dean,
Advancement, Faculty of Arts,
University of Alberta,
+1-780-913-8446
miranda.jordan.smith@ualberta.ca

4. Staying in Touch

Learn about CIUS research, publishing, and community outreach work by subscribing to the *CIUS Newsletter*.

- PRINTED COPY (by regular mail)
- DIGITAL FORM (a link to a publication on CIUS website, sent to you by e-mail)
- I/We no longer wish to receive CIUS updates